

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1388/23
12.5.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Весне Мاستиловић, председника већа, Весне Дамјановић и Александре Лековић, чланова већа, у парници по тужби АА из ..., са боравиштем у ..., чији је пуномоћник Јасмина Белић, адвокат из Београда, улица Бранкова бр. 30, против тужених ББ из ... и ВВ из ..., чији је пуномоћник Немања Срзентић, адвокат из Београда, улица Пожаревачка бр. 1, ради утврђења ништавости, одлучујући о жалбама тужених изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду П.бр. 5499/18 од 07.12.2022. године, у седници већа одржаној дана 12.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужених и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 5499/18 од 07.12.2022. године у ставовима првом, другом и четвртном изреке.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужене ВВ за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 5499/18 од 07.12.2022. године, ставом првим изреке одбијен је предлог за прекид поступка истакнут од стране тужене ВВ. Ставом другим изреке делимично је усвојен тужбени захтев па је утврђено да је ништав уговор о доживотном издржавању закључен између пок. ГГ бив. Из ... као примаоца издржавања и тужених ББ и ВВ, обоје из ... као давалаца издржавања, оверен код јавног бележника Ђорђа Сибиновића под бр. ОПУ: 283-2016 дана 22.03.2016. године у делу којим је пок. ГГ располагао уделом од 3/8 идеалних делова двособног стана број ..., стан лево, површине 78 м² који се налази у ... у улици ..., на кат.парцели ... КО ..., а што су тужени дужни да признају и трпе. Ставом трећим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је ништав уговор о доживотном издржавању закључен између пок. ГГ бив из ... као примаоца издржавања и тужених ББ и ВВ, обоје из ... као давалаца издржавања којим је пок. ГГ располагао станом у преосталом делу, као неоснован. Ставом четвртим изреке обавезани су тужени да тужиоцу на име

трошкова парничног поступка исплате износ од 261.856,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде под претњом принудног извршења.

Против наведене пресуде жалбе су благовремено изјавили тужени, и то тужени ББ побијајући пресуду у ставовима првом, другом и четвртом изреке, а тужена ВВ, такође побијајући пресуду у истим ставовима изреке, како то произлази из навода њене жалбе, оба тужена из свих законом прописаних разлога због којих се пресуда може побијати.

Апелациони суд у Београду је испитао побијану пресуду у границама својих овлашћења из члана 386. Закона о парничном поступку па је оценио да су изјављене жалбе неосноване.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачке 1-3, 5, 7. и 9. Закона о парничном поступку на које другостепени суд пази по службеној дужности. Побијана пресуда такође није захваћена ни битном повредом одредаба парничног поступка из тачке 12. наведеног члана и става истог Закона, на коју се жалбама неосновано указује, јер је њена изрека јасна и непротивречна сама себи и разлозима пресуде, а у пресуди је дато довољно непротивречних разлога о битним чињеницама на којима је одлука заснована, тако да пресуда нема недостатака због којих се не би могла испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, сада покојни ГГ, који је преминуо 30.12.2016. године је отац парничних странака, а сада покојна ДД, која је преминула 24.12.2003. године је њихова мајка. Родитељи парничних странака су закључили брак у Београду дана 15.10.1961. године, обоје су све време трајања брачне заједнице били у радном односу, па су 1971-1972 године добили на коришћење стан у ... у улици ..., а уговор о коришћењу тог стана је закључио сада покојни ГГ као носилац станарског права. Родитељи су тај стан заменили за стан у улици ... веће квадратуре, а носилац станарског права на том стану је такође био отац ГГ. Затим су родитељи осамдесетих година прошлог века тај стан заменили за стан у улици ..., која је некада носила назив ... улица а кућни број је био ..., на коме је такође отац парничних странака био носилац станарског права. ГГ је 09.03.1993. године као купац, са општином Стари Град као продавцем, закључио уговор о откупу двоипособног стана број ... на другом спрату у улици ... бр. ... у ... на ком стану је продавац носилац права располагања, а откупна цена је обрачуната по бенефицираним условима за откуп стана. По потврди општине Стари Град од 29.03.1993. године, ГГ је у потпуности измирио купопродајну цену од 2.119.608,00 динара на тај дан. Четири године касније, дана 02.06.1997. године отац парничних странака и ЂЂ, ЕЕ и ЖЖ као продавци су са купцима ЗЗ и ИИ закључили уговор о продаји непокретности – куће у ... са помоћном зградом, кућиштем и двориштем на к.п. ... и к.п. ... у површини од 17 ари по цени од 150.000,00 динара. Родитељи парничних странака били су у браку све до смрти њихове мајке, пок. ДД, а тужилац је од 1992. године живео у иностранству. Отац парничних странака ГГ је био 1925. годиште, преминуо је у 91-ој години, дужи временски период је могао самостално да задовољава своје свакодневне животне потребе, међутим била му је потребна помоћ око вођења домаћинства, послова чишћења, пеглања, набавке намирница и слично, коју му је указивао тужени ББ. У периоду од 2015. године па до смрти, оцу је била потребна помоћ физиотерапеута и медицинског техничара, те је у

том периоду тужени ББ одлазио код њега по три пута дневно с обзиром да му је била потребна помоћ око смештања у кревет ради одмора, вечерње хигијене, давања терапије и смештања у кревет. Тужена ВВ је помагала оцу тако што је кувала и давала новац када је требало плаћати ванредне трошкове које очева пензија није могла да подмири. Из извештаја РФ ПИО произлази да је ГГ био корисник старосне пензије која је за период од 01.01.2010. до 15.12.2016. године укупно износила 4.249.795,64 динара. ГГ је као прималац издржавања са туженима ББ и ВВ, као даваоцима издржавања, закључио уговор о доживотном издржавању који су оверили пред јавним бележником дана 22.03.2016. године. Овим уговором даваоци издржавања су се обавезали да примаоцу издржавања обезбеђују храну, одећу, обућу, да му набављају лекове, да одржавају хигијену у стану и обављају кућне послове, те да га у случају смрти сахране на примерен начин и подигну му надгробни споменик, док се прималац издржавања обавезао да као накнаду за дато издржавање даваоцима да у својину по 1/2 идеалних делова непокретности – двособног стана број ... површине 78 м² који се налази у улици ... у ... Оставински поступак иза мајке парничних странака – покојне ДД покренут је дана 04.03.2016. године и прекинут је решењем Првог основног суда у Београду О.бр. 1627/16 од 15.08.2016. године којим је наследни учесник АА упућен да против ГГ, ББ и ВВ покрене парнични поступак ради доказивања да у састав заоставштине оставиле улази 1/2 идеалног стана број ... у улици ... у ... Из списка Првог основног суда у Београду П 29008/16 произлази да је тужилац АА дана 25.10.2016. године поднео тужбу против тужених ГГ, ББ и ВВ ради утврђења да у састав заоставштине покојне ДД улази 1/2 идеалног дела стана број ... у улици ..., а овај поступак је прекинут правноснажним решењем донетим 15.03.2017. године. Отац парничних странака је према приложеној медицинској документацији боловао од глаукома, катаракте и лагане ангине пекторис, а преминуо је након смештања у болницу дана 30.12.2016. године од тешке упале плућа. Тужена ВВ је платила трошкове сахране која је обављена уз поштовање свих месних и верских обичаја, а део трошкова сахране јој је рефундиран. Након очеве смрти, тужени ББ је као продавац са туженом ВВ као купцем закључио и оверио дана 26.04.2017. године Уговор о купопродаји чији предмет је продаја 1/2 идеалног дела стана који је био предмет уговора о доживотном издржавању, након чега је тужена ВВ уписала своје искључиво право својине на том стану у катастру непокретности. Потом је тужена стан продала трећем лицу, те је у катастру непокретности као власник уписана ЈЈ. Тужилац је у овом спору тражио утврђење ништавости уговора о доживотном издржавању тврдећи да је прималац издржавања, дајући туженима у замену за издржавање стан, располагао и оним његовим делом који је представљао брачну тековину покојне мајке парничних странака ДД, да циљ закључења уговора није била стварна потреба примаоца издржавања који је примао месечну пензију сасвим довољну да се само од тога издржава и да плаћа туђу негу и помоћ која му је била потребна, већ је циљ био изигравање наследних права тужиоца као законског наследника. Такође је тврдио да уговор о доживотном издржавању није представљао никакву неизвесност за даваоце издржавања с обзиром да је прималац издржавања био болестан од канцера и у поодмаклим годинама.

Првостепени суд је прво ценио предлог тужене ВВ за прекид поступка до правноснажног окончања спора који се води пред Првим основним судом у Београду у предмету П 29008/16 јер то представља претходно правно питање за одлуку у овом спору, па је овај предлог ставом првим изреке побијане пресуде одбио, правилно оценивши да није могуће прекинути поступак до окончања поступка који је већ у

прекиду, те је правилно одлучио да сам расправи претходно питање од кога зависи одлука у овом спору, а какву одлуку у свему прихвата и Апелациони суд, јер је та одлука у свему у складу са одредбама главе XIX Закона о парничном поступку којима су прописани услови и начин прекида поступка, због чега је побијана пресуда потврђена у овом ставу изреке.

Полазећи од потпуно и правилно утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је затим ценио да ли је прималац издржавања ГГ побијаним уговором о доживотном издржавању располагао станом који је био предмет његове обавезе, у већем делу од онога на који је имао право, па је одлучио о претходном питању, односно о томе да ли овај стан представља брачну тековину покојних родитеља парничних странака и колики је удео свакога од њих у његовом стицању. Првостепени суд је правилном оценом исказа парничних странака као и сведока КК, њихове рођаке, које је ценио у свему у складу са чланом 8. Закона о парничном поступку, дајући за своју одлуку разлоге које прихвата и Апелациони суд, правилно закључио да овај стан представља заједничку имовину родитеља парничних странака стечену радом током трајања брака, те како се ради о стану који је дат породици на коришћење, а затим својина на њему стечена откупом током трајања брака по бенефицираним условима, правилном применом одредаба чланова 171. став 1. и 180. став 1. Породичног закона оценио да су њихови удели подједнаки, односно да је покојна ДД по том основу била власник 1/2 идеалних делова тог стана и да тај идеални део непокретности представља њену заоставштину. С обзиром да су наследници покојне ДД били не само тужилац и тужени већ и њен супруг ГГ, првостепени суд је применом одредаба чланова 8. став 1, 9. став 1, 206. и 212. став 1. Закона о наслеђивању правилно закључио да је свако од њих по основу наслеђивања иза ДД стекао право на по 1/8 идеалног дела целог стана, што значи да је ГГ у време закључења спорног уговора о доживотном издржавању могао да располаже са 5/8 овог стана, односно са 1/2 идеалног дела стана који представља његову брачну тековину и 1/8 идеалних делова које је наследио од покојне супруге. Због тога је првостепени суд ставом другим изреке побијане пресуде утврдио да је уговор о доживотном издржавању који су тужени закључили са оцем ништав у делу од 3/8 идеалних делова стана који је био његов предмет, јер је у том делу отац располагао са више права него што их је имао на стану, дајући за своју одлуку разлоге које у свему прихвата и Апелациони суд. Због тога је жалба тужених одбијена и побијана пресуда потврђена у ставу другом изреке.

Затим је суд ценио побуде из којих су тужени и ГГ закључили побијани уговор о доживотном издржавању, па је правилном оценом изведених доказа утврдио да је отац парничних странака спорни уговор закључио у 91-ој години живота, када му је била неопходна помоћ у задовољавању основних животних потреба и одржавању домаћинства, као и финансијска помоћ за ванредне трошкове које његова пензија од око 60.000,00 динара месечно није могла да покрије, те је правилно оценио да су тужени испуњавали све обавезе преузете спорним уговором, па је правилно оценио да спорни уговор није закључен из недопуштених побуда, нити је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима, због чега нема места примени одредаба чланова 53. и 103. став 1. Закона о облигационим односима и ништењу спорног уговора. Тужилац тужбом није тражио поништај уговора о доживотном издржавању, већ његово ништење, међутим како је у тужби током спора истицао да уговор није представљао никакву неизвесност за даваоце издржавања, чиме је указао на

испуњеност услова из члана 203. став 1 Закона о наслеђивању за поништај овог уговора, првостепени суд је испитао и ове околности и правилном оценом изведених доказа утврдио да здравствене тегобе покојног оца парничних странака нису биле такве природе да су упућивале на извесну и скорију смрт примаоца издржавања, те да је чињеница његове смрти представљала неизвесност за даваоце издржавања, због чега нису испуњени услови прописани наведеном законском одредбом да се уговор поништи.

Цењени су наводи жалби тужених да одлука у поступку П 29008/16 који се води пред Првим основним судом у Београду, а којом ће бити утврђено да ли је пок. ДД била сувласник стана који је био предмет уговора о доживотном издржавању још није донета, због чега се првостепени суд одлучујући о овом питању водио само претпоставкама али ови наводи нису основани. Првостепени суд је о претходном питању које се односи на стицање стана који је био предмет уговора о доживотном издржавању у брачној заједници даваоца издржавања – покојног оца парничних странака и њихове покојне мајке, одлуку донео на основу правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања, односно доказа који се односе на добијање тог стана на коришћење и на његов откуп за време трајања брака, због чега овај стан представља њихову брачну тековину по члану 171. став 1. Породичног закона. Затим је првостепени суд правилном применом одредбе члана 180. истог закона правилно оценио да су удели супружника у стицању овог стана подједнаки, с обзиром да се ради о стану који је стечен за време трајања брака за задовољење стамбених потреба породице и откупљен током трајања брака и то не по тржишној цени, већ по бенефицираној цени примењиваној за ову врсту продаје станова, а такву одлуку у свему као правилну и закониту прихвата и Апелациони суд.

Цењени су наводи жалби тужених да је њихов отац ГГ 1993. године од рођаке позајмио новац за откуп стана, а ту позајмицу је три године касније – 1997. године рођаки вратио када је продао своју посебну имовину – наследство од мајке, чиме је његов удео у стицању стана већи, али ови наводи нису основани. Као што је већ речено, ради се о стану који је добијен на коришћење за време трајања брака родитеља парничних странака за задовољење њихових и породичних стамбених потреба, затим је стан 1993. године откупљен, и то не по тржишним условима и не уз исплату његове тржишне вредности већ уз исплату бенефициране цене. Стан је добијен на коришћење и откупљен за време трајања брака родитеља парничних странака, а и евентуално учињена позајмица за исплату откупне цене је враћена за време трајања њиховог брака, па је у таквој ситуацији без утицаја на висину удела супружника у његовом стицању околност да ли је купопродајна цена исплаћена од позајмљеног новца који је касније отац парничних странака вратио продајом своје посебне имовине или из заједничких средстава супружника, с обзиром да на специфичан начин стицања својине на становима из откупа.

Цењени су наводи жалбе туженог ББ који се односе на то да је већи део побијане пресуде заснован на претпоставкама, како у погледу висине удела оца и мајке парничних странака у стицању стана који је био предмет уговора о доживотном издржавању, тако и у погледу висине наследних удела парничних странака и покојног ГГ на заоставштини покојне ДД, с обзиром да суд не може знати какве би наследничке изјаве дали наследници у том поступку, али ови наводи нису основани. Првостепени

суд се приликом утврђења висине удела родитеља парничних странака у стицању стана који је био предмет уговора о доживотном издржавању руководио законском претпоставком о једнакој висини удела из одредбе члана 180. Породичног закона, што јесте претпоставка, али законска и оборива, а тужени током ове парнице нису доказали већи удео свог покојног оца у његовом стицању. Поступак расправљања заоставштине иза покојне мајке парничних странака је прекинут, те је првостепени суд правилно приликом одлучивања о томе колики део имовине своје покојне супруге би наследио отац парничних странака применио законску претпоставку о једнаким уделима наследника из првог наследног реда, прописану одредбом члана 9. став 2. Закона о наслеђивању, јер отац парничних странака као наследни учесник у том поступку, до прекида поступка није дао негативну наследничку изјаву.

Цењени су наводи жалбе туженог ББ да првостепени суд приликом доношења побијане одлуке из става другог изреке побијане пресуде није сагледао свеукупну животну ситуацију покојног оца парничних странака и тужених али ови наводи нису основани, јер је првостепени суд, потпуно супротно наводима жалбе, детаљно расправио све околности које су претходиле закључењу побијаног уговора о доживотном издржавању, као и околности у погледу његовог извршавања.

Цењени су наводи жалбе тужене ВВ да иза покојне мајке парничних странака није окончан поступак расправљања заоставштине и није утврђено да ли и колики део стана њој припада, али ови наводи нису основани с обзиром да је првостепени суд расправио све околности у погледу стицања стана у браку и висине удела родитеља парничних странака у стицању, а што је већ детаљно образложено.

Правилна је и одлука о трошковима спора јер је донета правилном применом одредаба чланова 150, 153. став 2, 154. и 163. Закона о парничном поступку, уз правилан обрачун по Адвокатској и Таксеној тарифи због чега је побијана пресуда потврђена и у ставу четвртом изреке.

Тужена ВВ није успела са изјављеном жалбом због чега нема право на тражену накнаду трошкова другостепеног поступка.

На основу изложеног, применом одредаба чланова 390. и 165. став 1. Закона о парничном поступку, донета је одлука као у изреци ове пресуде.

**Председник већа-судија
Весна Мاستиловић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић